

Regionaal
Platform Arbeidsmarkt
Rijn Gouwe

Arbeidsmarkt 2007 Regio Rijn Gouwe

**Regionaal Platform Arbeidsmarkt
Rijn Gouwe
juli 2007**

Colofon

Arbeidsmarkt 2007, Regio Rijn Gouwe

Uitgave juli 2007

RPA Rijn Gouwe

Postbus 13

2400 AA Alphen aan den Rijn

Tel. 0172-465798

www.rparg.nl

rpa-rijn-gouwe@alphenaandenrijn.nl

Eindredactie en vormgeving

K. Sinnema

A.Standhart

Inhoudsopgave

Inleiding		5
Hoofdstuk 1	Economische ontwikkelingen	7
1.1	- Landelijke ontwikkelingen	7
1.2	- Provinciale economische ontwikkelingen	7
1.3	- Regionale ontwikkelingen	7
1.4	- Subregionale ontwikkelingen	8
	- Midden Holland	8
	- De Rijnstreek	8
	- Holland Rijnland	9
Hoofdstuk 2	Beroepsbevolking en Arbeidsreserves	11
2.1	- Beroepsbevolking in Regio Rijn Gouwe	11
2.2	- Landelijke tendensen arbeidsreserves	11
2.3	- Regionale situatie arbeidsreserves	12
2.4	- Situatie arbeidsreserves per subregio	13
	- Midden Holland	13
	- De Rijnstreek	14
	- Holland Rijnland	15
Hoofdstuk 3	Uitstroom en doorstroom onderwijs	17
3.1	- Landelijke ontwikkelingen	17
3.2	- (Sub)regionale ontwikkelingen	18
	- Midden Holland	18
	- De Rijnstreek	18
	- Holland Rijnland	19
3.3	- Voortijdig Schoolverlaters in regio Rijn Gouwe	20
Hoofdstuk 4	Arbeidsontwikkelingen in de toekomst	23
4.1	- Provinciale ontwikkelingen	23
4.2	- Trends aan de vraagkant voor de doelgroep jongeren	23
Bijlagen		25
	1- Bevolking, beroepsbevolking en aantal niet-werkende werkzoekenden; CWI kerngegevens dec. 2006	25
	2- Kerngegevens; De arbeidsmarkt in Nederland, december 2006	
	3- Kerncijfers werkzoekenden Regio Rijn Gouwe	
	- per geslacht	
	- per leeftijd	
	4- Kerncijfers werkzoekenden Midden-Holland	
	- per geslacht	
	- per leeftijd	
	5- Kerncijfers werkzoekenden Rijnstreek	
	- per geslacht	
	- per leeftijd	
	6- Kerncijfers werkzoekenden Holland Rijnland	
	- per geslacht	
	- per leeftijd	
	7- Literatuur	

Inleiding

Voor u ligt het resultaat van de inspanningen van het Regionaal Platform Arbeidsmarkt Rijn Gouwe (RPA Rijn Gouwe), te weten de vierde editie van de arbeidsmarktschets “**Arbeidsmarkt 2007, Regio Rijn Gouwe**”

Voor het RPA Rijn Gouwe is het de gewoonte om jaarlijkse taakstellingen op te nemen. In het jaar 2005 besloot de toenmalige kerngroep van het RPA om de twee jaar een schets te presenteren met daarin aandacht voor de vraag en aanbodskant op de arbeidsmarkt. Het gevolg van dat besluit was dat in juli 2007 een 3-meting, en de vierde editie, van de arbeidsmarktschets regio Rijn Gouwe gepresenteerd zou worden.

Een belangrijk gegeven is dat werkgevers het begin zijn van de keten van arbeidsmarktbeleid en scholingsvraagstukken. Ten opzichte van 2005 zal de vraagkant en de sectorale benadering van de arbeidsmarkt gezien de gestelde prioriteiten nog meer leidend zijn. Ook bij aanbodsversterking voor niet werkende werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt zal de vraag van de arbeidsmarkt het vertrekpunt zijn.

Voor de jaren 2006 en 2007 zijn de volgende, bestuurlijk vastgelegde, taak- en prioriteitsstellingen van het RPA Rijn Gouwe opgenomen.

- *Het verzamelen, analyseren, coördineren en publiceren van alle regionale onderwijs- en arbeidsmarktgegevens;*

Door deze werkzaamheden wordt een relatie gelegd met de instroom en uitstroom arbeidsmarktberoepsonderwijs. Alle beschikbare relevante gegevens van de CWI, Kamers van Koophandel, Sectorfondsen, Beroepsonderwijs, Ministeries, CPB, CBS, RWI en LISA worden benut.

- *Het coördineren en bevorderen van onderzoek;*

Het stroomlijnen en gebruikmaken van bestaande onderzoeken. Zonodig wordt vraagstelling ingebracht bij voorgenomen onderzoeken bij derden;

- *Het voorbereiden en presenteren van de 3-meting arbeidsmarktschets in juli 2007*

De inhoud van de schets is beïnvloed door een aantal factoren. Eind 2006 is de economie, na een recessie van een aantal jaren, weer aangetrokken. Deze economische ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat het bestuur in september 2006 de keus heeft gemaakt deze ontwikkelingen zoveel mogelijk zichtbaar te maken. Daarom zijn bij de voorbereidingen van deze schets de meest recente cijfers meegenomen. Dat geldt voornamelijk voor de gegevens en cijfers van het CWI, de Kamers van Koophandel, het Ministerie van OcnW, de Provincie Zuid-Holland en overige relevante gegevensverstrekkers.

De schets heeft tevens een andere opbouw dan de eerder uitgegeven arbeidsmarktschetsen.

Aangesloten is bij de ervaringen uit de praktijk in de afgelopen jaren. De behoeften en belangstelling van de gebruikers, de bestuurders en beleidsmakers, bleken voornamelijk uit te gaan naar algemene tendensen en trends en een goed toepasbare vertaling naar de regio. Daarbij wordt geanticipeerd op het gegeven dat een meer specifieke uitwerking van onderwerpen verder opgepakt wordt door de diverse partijen per subregio of gemeente.

Het algemene beeld van onze regio is dat de economische ontwikkelingen erg snel gaan en dat we uit het dal van een aantal jaren zijn gekomen. Daarbij is de werkloosheid sterk gedaald. Ook onder jongeren is er sprake van een stevige daling van de werkloosheid. Daarnaast kent onze regio een zeer laag aantal voortijdig schoolverlaters. Aandachtspunt is dat het aantal boven 45 jarigen, niet werkende werkzoekenden, een grote groep betreft. En dat binnen deze groep in het bijzonder de vrouwen minder snel aan het werk komen.

In de hier voorliggende schets treft u een aantal algemene tendensen aan met betrekking tot economische ontwikkelingen, de (toekomstige) vraag bij werkgevers, het aanbod in het onderwijs, het aantal voortijdig schoolverlaters, het aanbod niet werkende werkzoekenden, en de doorstroom van UWV naar WWB.

Aan de hand van het beschikbare onderzoeksmateriaal zijn deze gegevens per rapport beschreven. Afhankelijk van het niveau van het onderzoeksmateriaal wordende gegevens voor de regio Rijn Gouwe, en daar waar mogelijk met een verdieping naar de verschillende subregio's gepresenteerd.

Hoofdstuk 1. Economische ontwikkelingen

1. 1. Landelijke ontwikkelingen

Uit de Arbeidsmarktanalyse 2007 van de Raad voor Werk en Inkomen komt het volgende betreffende de economische situatie en de arbeidsmarkt in Nederland naar voren.

Er is sprake van een sterke economische groei waardoor de werkgelegenheid in Nederland weer toeneemt. De groei van de werkgelegenheid vindt echter per saldo geheel plaats in de vorm van werkgelegenheid voor hogere opgeleiden en voor de bovenkant van het MBO. Het aantal banen daaronder blijft onder druk staan, al zijn er sectoraal verschillen. Niet alleen de werkgelegenheid, maar ook het arbeidsaanbod neemt weer toe. Dat komt vooral doordat meer ouderen actief blijven op de arbeidsmarkt. Ook voor de komende jaren valt hier nog ruimte te vinden om in de groeiende vraag naar arbeidskrachten te blijven voldoen. Daarnaast is er nog ruimte te vinden in andere arbeidsreserve groepen om in de groeiende vraag naar arbeidskracht te blijven voldoen. Zo is er nog ruimte bij de niet of in beperkte deeltijdbanen participerende vrouwen. Wat de niet-participerende mensen betreft gaat het echter om een reserve met een gemiddeld laag opleidingsniveau. Opvallend is dat de naar recordhoogte gestegen vacaturegraad samengaat met een omvang van het arbeidsreserve die veel groter is dan in eerder perioden met een vergelijkbare situatie op de arbeidsmarkt. Dat duidt op toegenomen aansluitingsproblemen. Deze ontwikkelingen leiden tot soms tegenstrijdig lijkende eisen die aan het te voeren arbeidsmarktbeleid gesteld worden:

- Enerzijds vanuit het perspectief van internationale concurrentiepositie is er aandacht nodig voor het upgraden van de werkgelegenheid. De kansen van Nederland liggen in hooggekwalificeerd werk. Anderzijds is er behoefte aan banen aan de onderkant van de arbeidsmarkt en dreigen er grote tekorten aan hoger opgeleiden.
- Enerzijds neemt de onvervulbare vraag ook naar middelbaar- en laagopgeleiden toe, anderzijds hebben middelbaar- en laagopgeleiden steeds meer hulp nodig bij het vinden van een baan.

1. 2. Provinciale economische ontwikkelingen

Uit de economische monitor 2006 van Provincie Zuid-Holland komt naar voren dat in de provincie:

- de economie weer opveert en dat de werkloosheid sterk daalt;
- er sprake is van economisch herstel voor de stedelijke gebieden;
- de werkloosheid t.o.v. andere provincies het meest is afgenomen;
- het aanbod van bedrijventerreinen weer op orde is;
- Zuid-Holland als subtopper in de kennisintensieve bedrijvigheid gezien kan worden;
- de groeiverschillen tussen de vier grote steden vrijwel verdwenen zijn.

Echter er zijn wel de volgende aandachtspunten:

- er is een grote ongelijkheid op de arbeidsmarkt;
- er is sprake van krapte op de arbeidsmarkt is;
- de ruimte voor glastuinbouw neemt af;
- de creatieve sector is nog niet sterk ontwikkeld.
- de omvang van de files is in 2006 met 6% gestegen;
- de ontwikkeling in Zuid-Holland blijft achter t.o.v. de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht.

1. 3. Regionale ontwikkelingen

Voor regio Rijn Gouwe komt uit de economische monitor 2006 vooral naar voren dat:

- er sprake is van een wisselend beeld wat betreft de economische prestaties;
- de ontwikkeling van de werkgelegenheid positief is;
- er een lage werkloosheid om de regio is, ook onder laag opgeleiden;
- er een stevige uitgaande pendel is richting Den Haag, Rotterdam en Schiphol/Amsterdam
- Rijn Gouwe overall geen sterk internationaal (export) profiel heeft;
- Er relatief weinig kennisintensieve bedrijven met uitzondering van Leiden en Noordwijk zijn;
- de clusters waarop Provincie Zuid-Holland zich vooral richt zijn in de regio goed vertegenwoordigd (in het bijzonder Life Sciences, greenport en transport&logistiek) zijn.

Op grond van de ERBO enquête van de Kamer van Koophandel Rijnland en de 4de kwartaalmonitor van de Kamer van Koophandel Rotterdam komen de volgende algemene beelden naar voren m.b.t. de economische ontwikkelingen:

- Kamer van Koophandel Rijnland: "De Rijnlandse economie het herstel in de volgende versnelling zet t.o.v. vorig jaar. Daarmee lijkt het voorzichtige optimisme van vorig jaar gerechtvaardigd. Er is sprake van flinke groei voor alle indicatoren: omzet, export en werkgelegenheid. Daarmee wordt de positieve voorspelling in 2005 voor 2006 letterlijk ingehaald door de behaalde resultaten. Opvallend is wel dat zowel de Zuid-Hollandse als de landelijke economie het weer beter doet dan de Rijnlandse. Het vertrouwen voor 2007 stemt buitengewoon optimistisch."
- Kamer van Koophandel Rotterdam: "De belangrijkste uitkomst van de 4de kwartaalmonitor is dat de bedrijfsresultaten in het kamergebied Rotterdam in 2006 een beter beeld laten zien dan in het voorgaande jaar. Er is sprake van een verbeterde economische situatie. Landelijk is deze ontwikkeling ook te zien, maar de resultaten in het Rotterdams Kamergebied vallen op bijna alle onderzochte onderdelen beter uit. Voor 2007 zijn de verwachtingen van ondernemers in het Kamergebied Rotterdam positief."

Op grond van de Integrale Provinciale onderwijsdata van Provincie Zuid-Holland komen verschillende economische tendensen, vacatureontwikkelingen en inzichten met betrekking tot werkzoekenden naar voren. Deze gegevens zullen hieronder in principe per subregio besproken worden.

In de gehele regio Rijn Gouwe zijn de meeste vacatures te vinden in de sectoren: Reparatie en consumentenartikel en handel, Verhuur en zakelijke dienstverlening en Gezondheids- en welzijnszorg. (CBS)

1. 4. Subregionale ontwikkelingen

Midden-Holland

- Aantal bedrijfsvestigingen: De sectoren met bedrijven in "Verhuur en zakelijke dienstverlening" en "Reparatie consumentenartikelen en handel" zijn de grootste sectoren wat betreft het aantal bedrijfsvestigingen. En als goede derde wordt de sector "Landbouw, bosbouw en visserij" genoemd.
- Aantal banen: In de sectoren "Reparatie consumentenartikelen en handel", "Landbouw en bosbouw", Nijverheid (excl. bouw) en de Zorgsector bevinden zich de grootste aantallen banen.
- Werkgelegenheid: In de Zorgsector zit de werkgelegenheid in de lift terwijl het aantal banen in de Bouwnijverheid recentelijk is afgenomen.
- Aantal werkzoekenden: In het 1^e halfjaar 2006 bedroeg het aantal werkzoekenden ongeveer 2,5% van de bevolking.
- Aantal WW-uitkeringen: In 2005 is het aantal WW-uitkeringen iets gedaald ten opzichte van het vorige jaar. In 2004 was er net geen sprake van een verdubbeling van het aantal WW-uitkeringen ten opzichte van 2000. Nu is er sprake van een kleine daling.

De Rijnstreek

- Aantal bedrijfsvestigingen: De sectoren met bedrijven in "Verhuur en zakelijke dienstverlening" (20% van de bedrijfsvestigingen) en "Reparatie consumentenartikelen en handel" (23%) zijn de grootste sectoren wat betreft het aantal bedrijfsvestigingen. Zij maken ongeveer de helft van het totale aantal bedrijven uit. Als derde sector wordt de sector "Landbouw, bosbouw en visserijbedrijfsvestigingen" (16%) genoemd.
- Aantal banen: In de sectoren "Reparatie consumentenartikelen en handel" (25%), en in de Zorgsector (18%) bevinden zich de grootste aantallen banen.
- Werkgelegenheid: In de Zorgsector zit de werkgelegenheid de laatste jaren in de lift terwijl het aantal banen in de sector "Verhuur en Zakelijke dienstverlening" is afgenomen.
- Aantal werkzoekenden: In het 1^e halfjaar 2006 bedroeg het aantal werkzoekenden meer dan 2% van de bevolking.
- Aantal WW-uitkeringen: In 2005 is het aantal WW-uitkeringen gedaald ten opzichte van het vorige jaar. In 2004 was er sprake van bijna een verdubbeling van het aantal WW-uitkeringen ten opzichte van 2000. Nu is er sprake van een daling waaruit mogelijk geconcludeerd kan worden dat de ergste economische dip achter de rug is.

Holland Rijnland

- Aantal bedrijfsvestigingen: De sectoren met bedrijven in “Verhuur en zakelijke dienstverlening” (21% van de bedrijfsvestigingen) en “Reparatie consumentenartikelen en handel” (28%) zijn de grootste sectoren wat betreft het aantal bedrijfsvestigingen. Zij maken ongeveer de helft van het totale aantal bedrijven uit.
- Aantal banen: In de sectoren “Reparatie consumentenartikelen en handel” (22%), en in de Zorgsector (21%) bevinden zich de grootste aantallen banen.
- Werkgelegenheid: In de Zorgsector zit de werkgelegenheid in de lift terwijl het aantal banen in de sector “Reparatie consumentenartikelen en handel” recentelijk is afgenomen.
- Aantal werkzoekenden: In het 1^e halfjaar 2006 bedroeg het aantal niet-werkenden 2,4% van het totale inwonertal (9.014 personen) en het aantal werkzoekenden 2,4% van het totale inwonertal (9.457 personen). In beide groepen is dit ongeveer 500 minder dan in 2005. (CWI)
- Aantal WW-uitkeringen: In 2005 is het aantal WW-uitkeringen gedaald ten opzichte van het vorige jaar. In 2003 was er sprake van bijna een verdubbeling van het aantal WW-uitkeringen, deze stijging zette zich voort in 2004. Nu is er sprake van een daling waaruit geconcludeerd kan worden dat de ergste economische dip achter de rug is.

Hoofdstuk 2. Beroepsbevolking en Arbeidsreserves

2.1. Beroepsbevolking in regio Rijn Gouwe

Op 1 januari 2006 bestaat de bevolking in regio Rijn Gouwe uit 766.617 personen 51% is woonachtig in Holland Rijnland, 32% in Midden-Holland en 17% in de Rijnstreek. De beroepsbevolking in regio Rijn Gouwe bestaat uit 360.499 personen, van deze groep staan 16.498 personen (4,6%) geregistreerd als niet werkende werkzoekende (NWW). Van de beroepsbevolking is 49% woonachtig in Holland Rijnland, 31,3% in Midden-Holland en 19,6% in de Rijnstreek. In regio Rijn Gouwe is 47% van de bevolking actief op de arbeidsmarkt, kort gezegd kan gezien worden als beroepsbevolking. (zie bijlage1)

Het valt op dat t.o.v. de provinciale cijfers de regio niet veel afwijkt wat betreft het percentage beroepsbevolking in de totale bevolking (46%). Opvallend is dat het percentage van niet werkende werkzoekende in de gehele provincie een stuk hoger ligt met 7,5%. Ook landelijk is het percentage niet werkende werkzoekenden veel hoger (7,5%) dan in Regio Rijn Gouwe.

Op grond van de gegevens van alle gemeenten in Nederland valt op dat zowel de gemeente met het hoogste aandeel beroepsbevolking in de bevolking (Rijnwoude 62%) als de gemeente met het laagste aandeel beroepsbevolking in de bevolking (Katwijk 25%) beiden onderdeel zijn van regio Rijn Gouwe. In bijlage 1 vindt u verder per subregio en per gemeente de gegevens over de bevolking, beroepsbevolking en het aantal niet werkende werkzoekenden vermeld.

2. 2. Landelijke tendensen arbeidsreserves

In vorige periodes van economische groei slaagde Nederland er onvoldoende in om degenen die langdurig aan de kant stonden mee te laten profiteren van de toegenomen arbeidsmarktkansen. Ook nu dreigt dat weer te gebeuren. De werkloosheid daalt vooral door de afnemende instroom. Daarnaast vindt van degenen die nu werkloos worden een relatief groot deel snel weer een baan. De bestaande reserves, degenen die in de beginjaren van de laagconjunctuur buiten spel geraakt zijn, blijven echter achter. Ondertussen is 65% van de bij het CWI geregistreeerde werklozen langer dan een jaar werkloos. Vooral onder oudere werklozen is het aandeel langdurig werklozen hoog. Ook blijkt het nog altijd erg moeizaam om vanuit een arbeidsongeschiktheidregeling weer aan de slag te gaan. (zie ook bijlage 2; samenvatting landelijk beeld o.g.v. kerngegevens CWI, december 2006)

Specifieke groepen:

1. Jongeren
2. Allochtonen
3. Ouderen
4. Langdurig werklozen
5. Vrouwen
6. Niet-uitkeringsgerechtigden

Ad1) Jongeren:

Jongeren zijn een belangrijke groep van arbeidsreserve voor het bedrijfsleven. Daarbij dient aangetekend te worden dat er sprake is van ontgroening waardoor er nu en in de toekomst onvoldoende jongeren beschikbaar zijn voor de huidige al openstaande vacatures en vervulling van de door de vergrijzing te verwachte extra vacatures. Binnen de groep jongeren valt er een splitsing te maken in jongeren met en jongeren zonder een startkwalificatie. De afgelopen periode is er in regio Rijn Gouwe sprake van een zeer laag percentage schooluitval, namelijk minder dan 1,6 %. Wat betekent dat een groot aantal jongeren over een startkwalificatie beschikt.

Ad2) Allochtonen:

De werkloosheid onder allochtonen ligt ver boven die van autochtonen. Ook staat een relatief groot deel van de allochtonen potentiële beroepsbevolking buiten de arbeidsmarkt. De oorzaak hiervan ligt niet alleen in het relatief lage opleidingsniveau. Op elk opleidingsniveau is de werkloosheid onder allochtonen hoger dan onder autochtonen.

Ad3) Ouderen:

Ouderen worden minder snel werkloos dan jongeren (al wordt het verschil de laatste jaren kleiner), maar zijn zij het eenmaal dan is de kans op terugkeer op de werkvloer gering. De kans op werkherhaling bij oudere werklozen is zonder specifieke maatregelen gering. Daarom is het zaak ouderen, wanneer ze werkloos worden, direct en zonder wachttijd in een intensief bemiddelingstraject richting nieuw werk te zetten.

Ad 4) Langdurig werklozen:

Langdurig werklozen en voormalig arbeidsongeschikten hebben een aantal arbeidsmarkthandicaps gemeen: ze hebben geen recente werkervaring, ze zijn het ritme van een bestaan met een baan verleerd en ze hebben door hun lange verblijf in een werkloosheids- of arbeidsongeschiktheidsregeling te maken met een negatief imago bij werkgevers.

Ad 5) Vrouwen

Nog altijd is de participatiegraad van vrouwen een stuk lager dan die van mannen. Verhoging van de participatiegraad van vrouwen kan daarom nog altijd een belangrijke bijdrage leveren aan de groei van het arbeidspotentieel.

Ad 6) Niet-uitkeringsgerechtigden

Een specifieke categorie die op de arbeidsmarkt onvoldoende aandacht krijgt is de groep werkzoekende niet-uitkeringsgerechtigden. Een steeds groter deel van de werkzoekenden, naar schatting ongeveer de helft, heeft geen recht op een uitkering. Men heeft dan over het algemeen een werkende partner. Zij kunnen gebruik maken van de bemiddeling van het CWI, echter in de praktijk blijkt dat zij zeer beperkt bereikt worden door deze dienstverlening.

2. 3. Regionale situatie arbeidsreserves

Op verzoek van het RPA Rijn Gouwe heeft het CWI op grond van de beschikbare Kerngegevens (december 2006) van niet-werkende werkzoekenden een uitsplitsing gemaakt voor de regio Rijn Gouwe naar geslacht werkzoekenden, naar leeftijdsgroep, naar fase en naar opleiding. Deze gegevens zijn door RPA Rijn Gouwe bewerkt voor regio Rijn Gouwe en meer specifiek voor de subregio's. In bijlage 3 vindt u alle brongegevens. Daaruit zijn onderstaande tendensen gehaald. Uit de brongegevens blijkt dat regio Rijn Gouwe:

- 16.498 niet-werkende werkzoekenden waarvan 7.941 mannen en 8557 vrouwen.
- 1.450 van deze niet-werkende werkzoekenden vallen in de leeftijdsgroep 15 t/m 26 jaar
- 8.542 van deze niet-werkende werkzoekenden zijn 45 jaar of ouder.

Tendensen naar geslacht:

1. Het aantal niet-werkende werkzoekenden daalt in regio Rijn Gouwe (10,2%) minder dan in Nederland (17,5%).
2. Mannen komen eerder aan het werk dan vrouwen, er is een daling van 13,5% onder de niet-werkenden werkzoekende mannen, onder vrouwen is deze daling 6,9%
3. Regio Rijn Gouwe loopt hiermee uit de pas met de landelijke tendens. In de regio daalt het aantal werkloze vrouwen een stuk minder.
4. Opvallend is de stijging van het aantal werklozen in gemeente Liemeer, aangezien in alle overige gemeente er sprake is van een daling.
5. Uitgesplitst naar geslacht blijkt echter dat er in een aantal gemeenten sprake is van een stijging van werkloosheid onder vrouwen (Ter Aar, Bergambacht, Gouda, Liemeer, Ouderkerk en Zoeterwoude).
6. De sterkste daling van het aantal werkzoekende mannen is te vinden in gemeente Bergambacht.
7. De sterkste daling van het aantal werkzoekende vrouwen is te vinden in gemeente Alphen aan den Rijn.
8. Het aandeel vrouwen stijgt t.o.v. het aandeel mannen bij niet-werkende werkzoekenden.

Tendensen naar leeftijdsgroep:

1. Landelijk is de werkloosheid met 17,5% gedaald. Regio Rijn Gouwe blijft achter bij deze ontwikkeling met een daling van 10,2%.
2. De jeugdwerkloosheid is landelijk met 34,2% gedaald, in regio Rijn gouwe is deze met 24,7% gedaald.
3. In bijna alle gemeenten is er sprake van een daling van de jeugdwerkloosheid. Echter in gemeenten Alkemede, Leiderdorp, Liemeer, Ouderkerk en Oudewater is er een stijging.

4. De sterkste daling van de jeugdwerkloosheid is te zien in gemeenten Nederlek, Bergambacht, Lisse en Bodegraven (70%, 60%, 56,1 en 54%).
5. De werkloosheid onder 45+ daalt landelijk met 6,3%, regio Rijn Gouwe blijft achter bij deze ontwikkeling (daling van 0,2%).
6. In 15 gemeenten van de 32 is er sprake van een stijging van het aantal werkloze 45+.
7. Het aandeel jongeren onder werklozen is in regio Rijn Gouwe gedaald van 10,5% naar 8,8%, het aandeel 45+ is gestegen van 46,6% naar 51,8%.

Gegevens m.b.t. opleidingsniveau:

1. Van de 16.498 niet-werkende werkzoekenden is 44,7% laag opgeleid (\leq vmbo), 29,5% middelbaar opgeleid (mbo/havo/vwo) en 17,9% hoog opgeleid (\geq hbo)
2. Van de 1.450 jongeren is 57,5% laag opgeleid (\leq vmbo), 35,5% middelbaar opgeleid (mbo/havo/vwo) en 7,0% hoog opgeleid (\geq hbo)
3. Van de 8.542 ouderen (=45 jaar en ouder) is 48,9% laag opgeleid (\leq vmbo), 29,1% middelbaar opgeleid (mbo/havo/vwo) en 22,0% hoog opgeleid (\geq hbo)

Gegevens m.b.t. fasering/afstand tot de arbeidsmarkt.

1. Van de 16.498 niet-werkende werkzoekenden is 17,6% direct toe leiden naar de arbeidsmarkt (fase 1)
2. 25,4% heeft een zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt (fase 4)
3. 26,4% zit in fase 2 en 23,5% zit in fase 3

Uit al deze voorgaande gegevens komt het beeld naar voren dat een groot deel van de arbeidsreserve ouderen zijn, en dan in het bijzonder vrouwen, met een lage opleiding, een grote afstand tot de arbeidsmarkt en slecht of niet te matchen met de vraag van de arbeidsmarkt.

2. 4. Situatie arbeidsreserves per subregio

Midden-Holland

Midden-Holland heeft op grond van de brongegevens:

- 5.734 niet-werkende werkzoekenden waarvan 2.629 mannen en 3.105 vrouwen.
- 518 van deze niet-werkende werkzoekenden vallen in de leeftijdsgroep 15 t/m 26 jaar
- 2.995 van deze niet-werkende werkzoekenden zijn 45 jaar of ouder.

Tendensen naar geslacht:

1. Het aantal niet-werkende werkzoekenden daalt in regio Midden-Holland (8,9%) minder dan in regio Rijn Gouwe (10,2%) en in Nederland (17,5%)
2. Mannen komen eerder aan het werk dan vrouwen, er is een daling van 13,9% onder de niet-werkende werkzoekende mannen, onder vrouwen is deze daling 4,1%
3. Regio Midden-Holland loopt hiermee uit de pas met de landelijke tendens. In Midden-Holland daalt het aantal werkloze vrouwen een stuk minder.
4. Opvallend is de sterke daling van het aantal werklozen in gemeenten Boskoop en Schoonhoven (20,1% en 19,4%) t.o.v. de minimale daling in Gemeenten Gouda, Vlist en Zevenhuizen-Moerkapelle 3,3%, 4,4% en 2,9%.
5. Uitgesplitst naar geslacht blijkt echter dat er in een aantal gemeenten sprake is van een stijging van werkloosheid onder vrouwen (Bergambacht, Gouda en Ouderkerk)
6. De sterkste daling van het aantal werkzoekende mannen is te vinden in gemeente Bergambacht
7. De sterkste daling van het aantal werkzoekende vrouwen is te vinden in gemeente Oudewater
8. Ook in Midden-Holland stijgt het aandeel vrouwen t.o.v. het aandeel mannen bij niet-werkende werkzoekenden.

Tendensen naar leeftijdsgroep:

1. Landelijk is de werkloosheid met 17,5% gedaald. Regio Midden-Holland blijft achter bij deze ontwikkeling met een daling van 8,9%.
2. De jeugdwerkloosheid is landelijk met 34,2% gedaald, in regio Midden-Holland is deze met 25,7% gedaald.
3. In bijna alle gemeenten is er sprake van een daling van de jeugdwerkloosheid. Echter in gemeenten Ouderkerk en Oudewater is er een stijging.

4. De sterkste daling van de jeugdwerkloosheid is te zien in gemeenten Nederlek, Bergambacht en Bodegraven (70%, 60% en 54%)
5. De werkloosheid onder 45+ daalt landelijk met 6,3%, echter in regio Midden-Holland is er sprake van een stijging van 3,6%. Terwijl in regio Rijn Gouwe er sprake is van een kleine daling van 0,2%.
6. In 7 gemeenten van de 14 is er sprake van een stijging van het aantal werkloze 45+.
7. Het aandeel jongeren onder werklozen is in regio Midden-Holland gedaald van 11% naar 9%, het aandeel 45+ is gestegen van 45,9% naar 52,2%.

Gegevens m.b.t. opleidingsniveau:

1. Van de 5.734 niet-werkende werkzoekenden is 48,3% laag opgeleid (\leq vmbo), 27,7% middelbaar opgeleid (mbo/havo/vwo) en 14,2% hoog opgeleid (\geq hbo)
2. Van de 518 jongeren is 46,7% laag opgeleid (\leq vmbo), 31,1% middelbaar opgeleid (mbo/havo/vwo) en 4,8% hoog opgeleid (\geq hbo)
3. Van de 2.995 ouderen (\geq 45 jaar en ouder) is 50% laag opgeleid (\leq vmbo), 24,9% middelbaar opgeleid (mbo/havo/vwo) en 17,1% hoog opgeleid (\geq hbo)

Gegevens m.b.t. fasering/afstand tot de arbeidsmarkt.

1. Van de 5.734 niet-werkende werkzoekenden is 17,4% direct toe leiden naar de arbeidsmarkt (fase 1)
2. 29,4% heeft een zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt (fase 4)
3. 25,8% zit in fase 2 en 26,7% zit in fase 3

De Rijnstreek

De Rijnstreek heeft op grond van de brongegevens:

- 2.441 niet-werkende werkzoekenden waarvan 1.138 mannen en 1303 vrouwen.
- 182 van deze niet-werkende werkzoekenden vallen in de leeftijdsgroep 15 t/m 26 jaar
- 1.407 van deze niet-werkende werkzoekenden zijn 45 jaar of ouder.

Tendensen naar geslacht:

1. Het aantal niet-werkende werkzoekenden daalt in regio de Rijnstreek (16,3%) minder sterk dan in Nederland (17,5%) echter steviger dan in regio Rijn Gouwe (10,2%).
2. Mannen komen eerder aan het werk dan vrouwen, er is een daling van 18,8% onder de niet-werkende werkzoekende mannen, onder vrouwen is deze daling 14,1%
3. De Rijnstreek loopt hiermee aardig in de pas met de landelijke tendens.
4. Opvallend is de sterke daling van het aantal werklozen in gemeente Alphen aan den Rijn (19,5%). De daling is sterker dan de landelijke daling (17,5%).
5. Ook valt op dat gemeente Liemeer als enige gemeente een stijging heeft van niet-werkende werkzoekenden in plaats van een daling (23,5%)
6. Uitgesplitst naar geslacht blijkt echter dat er in alle gemeenten op Liemeer na sprake is van een daling van de werkloosheid onder mannen. In gemeente Ter Aar en Liemeer is er sprake van een stijging van werkloosheid onder vrouwen (5,5% en 38,7%).
7. De sterkste daling van het aantal werkzoekende mannen is te vinden in gemeente Nieuwkoop (29,4%). De sterkste daling van het aantal werkzoekende vrouwen is te vinden in gemeente Alphen aan den Rijn (18,8%)
8. Ook in de Rijnstreek stijgt het aandeel vrouwen t.o.v. het aandeel mannen bij niet-werkende werkzoekenden.

Tendensen naar leeftijdsgroep:

1. Landelijk is de werkloosheid met 17,5% gedaald. Regio De Rijnstreek loopt aardig in de pas met een daling van 16,3%.
2. De jeugdwerkloosheid is landelijk met 34,2% gedaald, in regio De Rijnstreek is deze zelfs 38,1% gedaald.
3. In bijna alle gemeenten is er sprake van een daling van de jeugdwerkloosheid. Echter in gemeenten Liemeer is er een stijging en in gemeente Jacobswoude is er niets veranderd.
4. De sterkste daling van de jeugdwerkloosheid is te zien in gemeenten Ter Aar en Alphen aan den Rijn (50% en 47,3%)
5. De werkloosheid onder 45+ daalt landelijk met 6,3%, echter in regio De Rijnstreek is sprake van een kleinere daling (4,6%), echter altijd een stuk meer daling dan in Regio Rijn Gouwe (0,2%).
6. In 3 gemeenten van de 6 is er sprake van een stijging van het aantal werkloze 45+.

7. Het aandeel jongeren onder werklozen is in regio De Rijnstreek gedaald van 10% naar 7,5%, het aandeel 45+ is gestegen van 50,6% naar 57,6%.

Gegevens m.b.t. opleidingsniveau:

1. Van de 2.441 niet-werkende werkzoekenden is 41,9% laag opgeleid (\leq vmbo), 33,8% middelbaar opgeleid (mbo/havo/vwo) en 17,8% hoog opgeleid (\geq hbo)
2. Van de 182 jongeren is 40,7% laag opgeleid (\leq vmbo), 36,8% middelbaar opgeleid (mbo/havo/vwo) en 5,0% hoog opgeleid (\geq hbo)
3. Van de 1.407 ouderen (=45 jaar en ouder) is 42,3% laag opgeleid (\leq vmbo), 31,8% middelbaar opgeleid (mbo/havo/vwo) en 21,3% hoog opgeleid (\geq hbo)

Gegevens m.b.t. fasering/afstand tot de arbeidsmarkt.

1. Van de 2.441 niet-werkende werkzoekenden is 17,6% direct toe leiden naar de arbeidsmarkt (fase 1)
2. 19,5% heeft een zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt (fase 4)
3. 29,1% zit in fase 2 en 31,9% zit in fase 3

Holland Rijnland

Holland Rijnland heeft op grond van de brongegevens:

- 8.323 niet-werkende werkzoekenden waarvan 4.174 mannen en 4.149 vrouwen.
- 750 van deze niet-werkende werkzoekenden vallen in de leeftijdsgroep 15 t/m 26 jaar
- 4.140 van deze niet-werkende werkzoekenden zijn 45 jaar of ouder.

Tendensen naar geslacht:

1. Het aantal niet-werkende werkzoekenden daalt in regio Holland Rijnland-Holland (9,15%) minder dan in regio Rijn Gouwe (10,2%) en in Nederland (17,5%)
2. Mannen komen eerder aan het werk dan vrouwen, er is een daling van 11,7% onder de niet-werkenden werkzoekende mannen, onder vrouwen is deze daling 6,4%
3. Regio Holland Rijnland loopt hiermee uit de pas met de landelijke tendens.
4. Opvallend is de sterke daling van het aantal werklozen in gemeenten Lisse en Teylingen (17,5% en 15,7%) t.o.v. de minimale daling in Gemeenten Leiden en Oegstgeest (6,1% en 7,8%).
5. Uitgesplitst naar geslacht blijkt echter dat er in alle gemeenten een daling is van de werkloosheid onder mannen, echter onder vrouwen is er niet altijd een daling. Gemeente Zoeterwoude heeft zelfs een stijging van 13,3% van het aantal werkzoekende vrouwen.
6. Opvallend genoeg is de sterkste daling van het aantal werkzoekende mannen te vinden in gemeente Zoeterwoude (25,8%) en als goede 2de gemeente Lisse (21,9%).
7. De sterkste daling van het aantal werkzoekende vrouwen is te vinden in gemeente Katwijk (14,1%).
8. Het aandeel vrouwen stijgt t.o.v. het aandeel mannen bij niet-werkende werkzoekenden.

Tendensen naar leeftijdsgroep:

1. Landelijk is de werkloosheid met 17,5% gedaald. Regio Holland Rijnland blijft een achter bij deze ontwikkeling met een daling van 9,2%.
2. De jeugdwerkloosheid is landelijk met 34,2% gedaald, in regio Holland Rijnland is deze met 19,7% gedaald.
3. In bijna alle gemeenten is er sprake van een daling van de jeugdwerkloosheid. Echter in gemeenten Leiderdorp en Alkemade is er een stijging (12,5% en 20,6%).
4. De sterkste daling van de jeugdwerkloosheid is te zien in gemeenten Lisse, Noordwijk, Hillegom en Katwijk (56,1%, 43,1%, 42,9% en 40,3%).
5. De werkloosheid onder 45+ daalt landelijk met 6,3%, echter in regio Holland Rijnland is er sprake van een kleine daling van 1,3%, in regio Rijn Gouwe is er sprake van een kleinere daling (0,2%).
6. In 7 gemeenten van de 12 is er sprake van een daling van het aantal werkloze 45+. Dit wijkt af van het beeld van de overige regio's.
7. Het aandeel jongeren onder werklozen is in regio Holland Rijnland gedaald van 9,4% naar 8,3%, het aandeel 45+ is gestegen van 57,0% naar 58,8%.

Gegevens m.b.t. opleidingsniveau:

1. Van de 8.323 niet-werkende werkzoekenden is 43% laag opgeleid (\leq vmbo), 29,5% middelbaar opgeleid (mbo/havo/vwo) en 20,5% hoog opgeleid (\geq hbo)
2. Van de 750 jongeren is 57,5% laag opgeleid (\leq vmbo), 35,5% middelbaar opgeleid (mbo/havo/vwo) en 7% hoog opgeleid (\geq hbo)
3. Van de 4.140 ouderen (=45 jaar en ouder) is 48,9% laag opgeleid (\leq vmbo), 29,1% middelbaar opgeleid (mbo/havo/vwo) en 22% hoog opgeleid (\geq hbo)

Gegevens m.b.t. fasering/afstand tot de arbeidsmarkt.

1. Van de 8.323 niet-werkende werkzoekenden is 17,6% direct toe leiden naar de arbeidsmarkt (fase 1)
2. 25,4% heeft een zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt (fase 4)
3. 26,4% zit in fase 2 en 23,5% zit in fase 3

Hoofdstuk 3. Uitstroom en doorstroom onderwijs

3.1. Landelijke ontwikkelingen

Op 23 januari 2007 is het Jaarboek onderwijs in cijfers 2007 verschenen. In dit jaarboek presenteert het CBS zijn meest recente cijfers over onderwijs. Uit dit rapport komen onderstaande landelijke tendensen naar voren. RPA Rijn Gouwe gaat er tot nadere orde er vanuit dat deze tendensen ook voor regio Rijn Gouwe gelden, regionaal inzicht kan alleen door informatie van alle beroepsonderwijsinstellingen in regio Rijn Gouwe verkregen worden.

In het schooljaar 2005-2006 was het totale aantal leerlingen in de klaslokalen van het door de overheid bekostigde onderwijs weer groter dan een jaar eerder.

Het aantal leerlingen in het *voortgezet onderwijs* is gestegen. Ongeveer 13 % van de leerlingen waren aangewezen op extra zorg. Ongeveer 14% van de leerlingen is van niet westerse allochtone herkomst. Deze categorie gaat in vergelijking met autochtone en westerse allochtone leerlingen vaker naar de lagere leerwegen binnen het VMBO. In 2004-2005 behaalden er minder leerlingen dan het jaar daarvoor voor het diploma. Van de examenkandidaten in het VBMO slaagde ruim 94% (bijna even hoog als het jaar ervoor).

70% van de geslaagden in het VMBO stroomt door naar het MBO en 7 procent naar de havo. Ruim 20% van de geslaagden hield het onderwijs na het behalen van het VMBO-diploma vooralsnog voor gezien.

80% van de geslaagden van de Havo gaan naar het hoger beroepsonderwijs. 6% koos voor het MBO en 5% voor het VWO. Ongeveer 10% van de havisten verliet na het behalen van het diploma voor minstens één jaar het onderwijs. Van de geslaagde vwo-ers stroomde 75% door naar het Wetenschappelijk Onderwijs, 17% ging naar het HBO. Ongeveer 10% stopte al dan niet tijdelijk met het volgen van onderwijs.

In het schooljaar 2005-2006 is het aantal leerlingen in het *middelbaar beroepsonderwijs* toegenomen. Er heeft een verschuiving plaatsgevonden van meer leerlingen in de beroepsopleidende leerweg (bol) naar minder leerlingen in de beroepsbegeleidende leerweg (bbl). Leerlingen van niet-westerse herkomst gaan relatief vaak naar een assistent-opleiding. Dit is het laagste niveau binnen het MBO. Het aantal geslaagden in 2004-2005 is gestegen met 2% ten opzichte van het jaar daarvoor. In de voltijd-bol droegen vooral de sectoren economie en zorg & welzijn bij aan de groei van geslaagden. Bij de bbl waren er minder geslaagden dan het jaar daarvoor in de sectoren techniek en zorg & welzijn en op het niveau van basisberoepsopleiding.

Van de bol-geslaagden koos 20% voor een andere opleiding in het MBO en bijna 25% stroomde door naar het HBO. Het merendeel 56% verlaat echter het onderwijs na het behalen van het diploma.

Van de bbl-geslaagden verlaat 82% het onderwijs na het behalen van het examen. De overige geslaagden gingen door voor nog een ander diploma in het MBO.

In het *hogere onderwijs* zijn in 2005-2006 3% meer studenten ingeschreven dan het jaar daarvoor. Het aantal geslaagden in het HBO nam licht af. OCW verwacht voor de komende 10 jaar weer een stijging. Het aantal studenten in het wetenschappelijke onderwijs is toegenomen. Het aantal geslaagden voor een doctoraalexamen of masters is opnieuw gestegen. De afgelopen jaren is het aantal allochtonen in het hogere onderwijs sterk toegenomen. Hun studierendement is echter veel lager dan dat van de autochtonen.

85% van de geslaagden verlaat het onderwijs. Slechts 5 % koos voor nog een andere opleiding in het HBO en 10% koos voor het wetenschappelijk onderwijs.

Na het behalen van de bul in het wetenschappelijk onderwijs (87%) verlaat men het onderwijs. 13% schreef zich opnieuw in voor een studie in het hogere onderwijs.

Het aantal door de overheid bekostigde onderwijsinstellingen is in het schooljaar 2005-2006 bij bijna alle onderwijssoorten verder afgenomen. De werkgelegenheid in het onderwijs is licht gestegen.

3. 2. (Sub)regionale ontwikkelingen

Provincie Zuid-Holland heeft voor de hele provincie onderwijsdata opgezet. Deze data bieden de verschillende gebruikers informatie ter ondersteuning van hun werkzaamheden. De informatie heeft betrekking op het bekostigd onderwijs in de regio en wordt verbonden met relevante raakvlakken als de lokale economische en demografische situatie.

Doordat de in het onderzoek gehanteerde regio-indeling niet overeenkomt met de regio Rijn Gouwe wordt er hier zoveel mogelijk de beschikbare informatie per subregio gepresenteerd.

Daarnaast worden aandachtspunten uit de VMBO-MBO monitor 2006 van Ons Platform, waar scholen uit Holland Rijnland en gedeeltelijk uit de Rijnstreek betrokken zijn, verwerkt per subregio.

Midden-Holland

- Vanaf 2002 is er een lichte daling van het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs.
- In 2004 komt 57% van de geslaagde leerlingen uit het VMBO, 21% uit het VWO en 23 % van de HAVO.
- Binnen het VMBO zit 29% van de leerlingen in sector Techniek, 38% in de sector Zorg&Welzijn en 33% in de sector Economie. (De gegevens van de sector groen zijn niet beschikbaar.) Het aandeel leerlingen per sector is tussen 2001 en 2005 redelijk stabiel te noemen.
- Binnen de HAVO is er een sterke afname te zien in het aantal geslaagden in het profiel Natuur& Techniek. De overige profielen schommelen wat maar er zijn geen specifieke ontwikkelingen.
- Binnen het VWO is bij de geslaagden het profiel Economie en Maatschappij het populairst met 41%, Natuur en Gezondheid (26%) en Cultuur en Maatschappij (17%) volgen. 12% van de geslaagde VWO-ers heeft een technisch profiel gekozen.
- Voor het MBO zijn pas vanaf 2007 gegevens op vestiging- en gemeentelijk niveau beschikbaar, waardoor er geen informatie voor de subregio of regio Rijn Gouwe beschikbaar zijn. Er zijn alleen gegevens per instellingsniveau beschikbaar. Deze geven een vertekening aangezien onderwijsinstellingen over de regio grens van Rijn Gouwe heen gaan.

De Rijnstreek

- Het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs is gestegen van 2001 tot 2005.
- 56% van de in 2004/2005 geslaagde leerlingen zat op het VMBO, 19% volgde VWO en 25% heeft de HAVO afgerond.
- Binnen het VMBO zit 22% van de leerlingen in sector Techniek, 42% in de sector Zorg&Welzijn en 37% in de sector Economie. (De gegevens van de sector groen zijn niet beschikbaar.) De sector Economie is sterk in populariteit gestegen. De sector Techniek neemt vanaf 2001 jaarlijks af in (relatieve) omvang.
- Binnen de HAVO is er tussen de sectoren Natuur&Techniek en Natuur&Gezondheid sprake van communicerende vaten. In de jaren waarin de populariteit van de ene sector daalt, stijgt de populariteit van de ander. Het aantal geslaagden in de techniekprofielen zijn gedaald ten opzichte van 2001.
- Binnen het VWO is bij geslaagden het profiel Natuur& Gezondheid het populairst met 31%, Economie & Maatschappij (29%) en Cultuur en Maatschappij (22%) volgen. 18% van de geslaagde VWO-ers heeft een technisch profiel gekozen. De afgelopen jaren is de belangstelling voor vooral het profiel Cultuur&Maatschappij en Natuur&Techniek gehalveerd.
- Voor het MBO zijn pas vanaf 2007 gegevens op vestiging- en gemeentelijk niveau beschikbaar, waardoor er geen informatie voor de subregio of regio Rijn Gouwe beschikbaar zijn. Er zijn alleen gegevens per instellingsniveau beschikbaar. Deze geven een vertekening aangezien onderwijsinstellingen over de regio grens van Rijn Gouwe heen gaan.
- De dalende trend bij technische opleidingen moet voor de regio als verontrustend worden bestempeld. Immers juist in deze regio is er voor de komende jaren een grote vervangingsvraag.
- Binnen de theoretische leerwegen dient een reële en realistische beroeps- en opleidingsoriëntatie nadrukkelijker te worden geïmplementeerd.
- In de praktijk blijkt dat de sectorkeuze in het vmbo (excl. landbouw) voor 72% van de leerlingen ook de keuze is voor de mbo sector. De belangstelling voor de sector Zorg en Welzijn is nog steeds groeiende, voor de sectoren economie en landbouw stabiliseert de belangstelling en voor techniek daalt deze langzaam.

Holland Rijnland

- Het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs is gestegen in de periode van 2001 tot 2005.
- In 2004 komt 52% van de geslaagde leerlingen uit het VMBO, 24% uit het VWO en 24 % van de HAVO.
- Binnen het VMBO zit 40% van de leerlingen in sector Techniek, 26% in de sector Zorg&Welzijn en 24% in de sector Economie. (De gegevens van de sector groen zijn niet beschikbaar.) Het aandeel techniek leerlingen is tussen 2001 en 2005 afgenomen ten gunste van de sector Zorg&Welzijn.
- Binnen de HAVO is er een toename van het aantal geslaagden in de profielen Cultuur en Maatschappij en Natuur en Gezondheid te zien, en een afname van het aantal geslaagden in het profiel Economie en Maatschappij. Het aantal technici schommelt iets, maar blijft vrij constant.
- Binnen het VWO is bij geslaagden het profiel Economie en Maatschappij het populairst met 33%, Natuur en Gezondheid (31%) en Cultuur en Maatschappij (22%) volgen. 14% van de geslaagde VWO-ers heeft een technisch profiel gekozen. De afgelopen jaren is het aantal geslaagden in vooral Natuur&Techniek gedaald.
- Voor het MBO zijn pas vanaf 2007 gegevens op vestiging- en gemeentelijk niveau beschikbaar, waardoor er geen informatie voor de subregio of regio Rijn Gouwe beschikbaar zijn. Er zijn alleen gegevens per instellingsniveau beschikbaar. Deze geven een vertekening aangezien onderwijsinstellingen over de regio grens van Rijn Gouwe heen gaan.
- De dalende trend bij technische opleidingen moet voor de regio als verontrustend worden bestempeld. Immers ook in deze regio is er voor de komende jaren een grote vervangingsvraag.
- Binnen de theoretische leerwegen dient een reële en realistische beroeps-en opleidingsoriëntatie nadrukkelijker te worden geïmplementeerd.
- In de praktijk blijkt dat de sectorkeuze in het vmbo (excl. landbouw) voor 72% van de leerlingen ook de keuze is voor de mbo sector. De belangstelling voor de sector Zorg en Welzijn is nog steeds groeiende, voor de sectoren economie en landbouw stabiliseert de belangstelling en voor techniek daalt deze langzaam.

3.3. Voortijdig schoolverlaters in regio Rijn Gouwe

Eind 2006 zijn de effectrapportages van de Regionale Meld- en Coördinatiepunten (RMC) vastgesteld. In deze effectrapportages zijn de kwantitatieve gegevens verwerkt van het aantal voortijdig schoolverlaters in het schooljaar 2005-2006. Deze gegevens zijn tot op heden altijd gebruikt door het RPA Rijn Gouwe met daarbij de kanttekening dat er door registratieproblemen onvoldoende conclusies getrokken kunnen worden over de feitelijke situatie.

In februari 2007 heeft Minister Van der Hoeven van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de kamer geïnformeerd over Voortijdig schoolverlaten in het algemeen en specifiek over de registratie van de doelgroep. De minister geeft aan dat op basis van registratie van de doelgroep via het Basisregister Onderwijsnummer (BRON) er voor het eerst een volledige en betrouwbare registratie mogelijk is van voortijdig schoolverlaten. Deze registratie vervangt de oude RMC-registratie als bron van beleidsinformatie.

Op grond van deze bovenstaande informatie maakt het RPA Rijn Gouwe dan ook voor dit regionale actieprogramma gebruik van de door de minister gehanteerde landelijke informatie betreffende de voortijdig schoolverlaters. Er van uitgaand dat in de toekomst BRON informatie voor onze eigen regio beschikbaar komt via de RMC's.

Voortijdig Schoolverlaten.

Uit de gegevens (Bron: Factsheets Voortijdig Schoolverlaten februari 2007 Ministerie OCW) kunnen conclusies getrokken worden wat betreft:

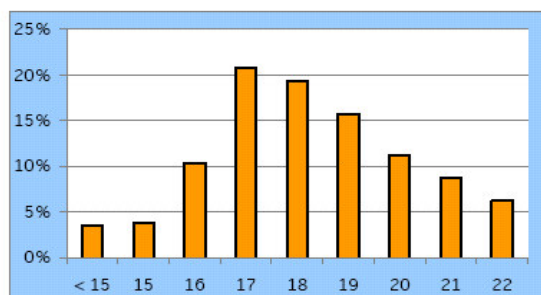
- de persoonskenmerken
- uitstroom per onderwijssoort

Persoonskenmerken voortijdig schoolverlaters

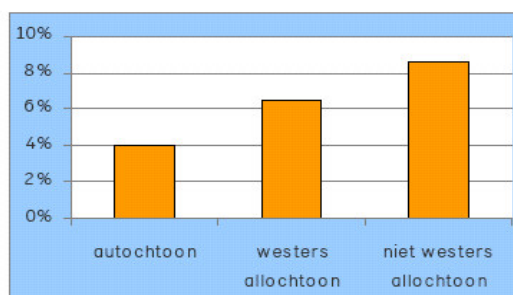
Op basis van het onderwijsnummer volgen hieronder enkele typeringen van voortijdig schoolverlaters in het jaar 2004-2005 (bron: ON):

- Mannen/jongens vormen een meerderheid (60%) van alle voortijdige schoolverlaters. In de totale populatie jongeren is het aantal mannen (51%) vrijwel gelijk aan het aantal vrouwen.
- De 17 en 18 jarigen vormen het grootste deel van de nieuwe uitval.
- Het percentage vsv-ers onder niet westerse allochtonen ligt twee keer zo hoog als onder autochtonen. Het percentage vsv-ers onder westerse allochtonen ligt er tussenin.

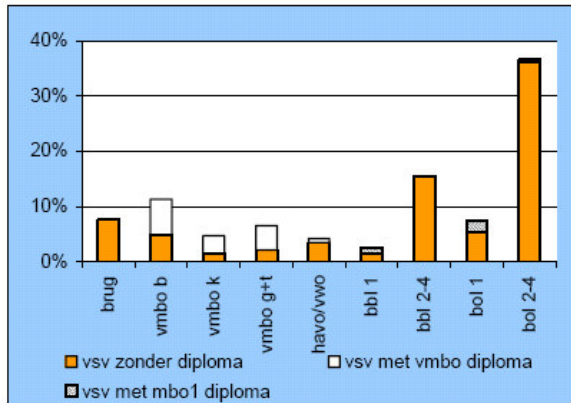
Figuur 3a: Nieuwe vsv-ers naar leeftijd

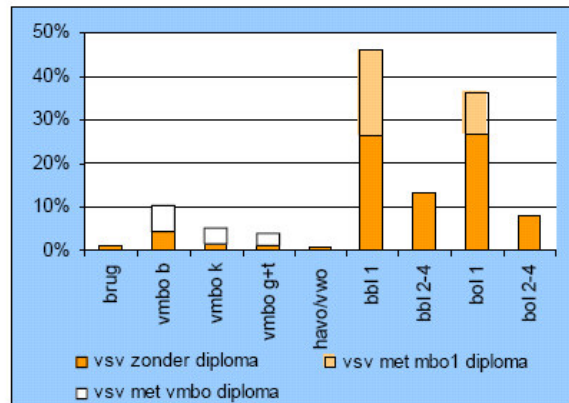
Figuur 3b: Percentage nieuwe vsv-ers per etniciteit

Figuur 3c: Nieuwe vsv-ers naar laatst gevolgd onderwijs (%)

Figuur 3d: Per schoolsoort percentage nieuwe vsv-ers

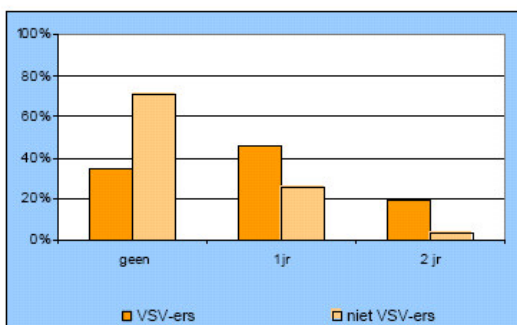
- Van de totale groep nieuwe vsv-ers komt circa 20% uit het vmbo zonder diploma, heeft 15% wel een vmbo diploma, maar stroomt niet door naar een vervolopleiding en komt 65% uit het mbo.
- Van de totale groep nieuwe vsv-ers komt de grootste groep uit mbo niveau 2-4 (16% bbl en 37% bol-voltyd) en uit het vmbo basisberoepsgerichte leerweg (met diploma 6%, zonder diploma 5%).
- Per schoolsoort bekeken (figuur 3d) is het percentage vsv-ers het grootst in niveau 1 van het mbo (bol/bbl). 37% van de bol- en 46% van de bbl-deelnemers in niveau 1 stromen uit als vsv-er. Een deel heeft wel een diploma op niveau 1. In het vo is het percentage nieuwe vsv-ers het hoogst in het vmbo. Een groot deel van de vsv-ers hebben wel een vmbo diploma.
- Van de vsv-ers in het mbo vallen de meeste deelnemers uit in de sectoren Economie (12,5%) en Techniek (11,3%). De sectoren Zorg & Welzijn (8,3%) en Groen (8,3%) vallen minder deelnemers uit.
- Spijbelen komt het meest voor in de schooltypen die ook de meeste vsv-ers kennen (bron: Inspectie van het Onderwijs).
- Voortijdig schoolverlaters zijn veel vaker dan gemiddeld zittenblijvers. In het VO is van de groep vsv-ers ongeveer 17% in het direct voorafgaande jaar blijven zitten. In de totale groep jongeren ligt dit percentage op 6 à 7% (bron: ON).
- Van de vsv-ers heeft 11% zelf kinderen, bij de totale groep 15-22 jarigen is dit een kleine 6% (EBB 2002-2005, CBS).
- Er wordt een daling gesignaleerd van vsv in 2005-2006 t.o.v. 2004-2005. Hier blijkt dat het aantal uitvallers in het vmbo wat afneemt. Bij het mbo vermindert de uitval in bbl en neemt het bij bol voltyd iets toe.

Specifiek VO

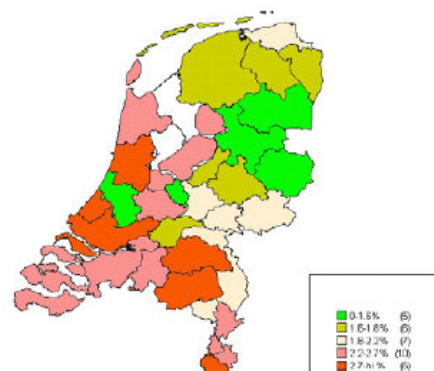
Uit de koppeling van onderwijsnummer-gegevens met CBS-informatie (bron: CBS) volgt:

- Vsv-ers hebben relatief vaker een vertraging in de schoolloopbaan opgelopen dan niet vsv-ers. Circa 65% van de vsv-ers heeft een vertraging van 1 of meerdere jaren. Van de niet vsv-ers geldt dit voor ongeveer 30%. Het gaat om een indicatie op basis van de leeftijd.

Figuur 3e: Vertraging in de schoolloopbaan

Figuur 3f: % nieuwe vsv-ers per regio (2004/2005)

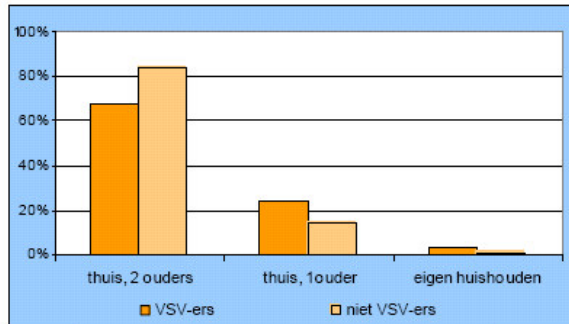
- Het percentage nieuwe vsv-ers ligt in de randstad en noord-oost Brabant hoger dan in andere regio's

Specifiek VO (vervolg)

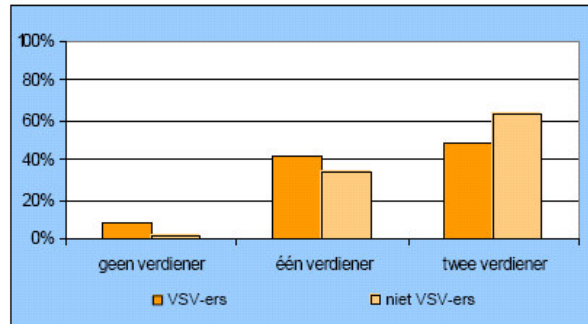
Uit de koppeling van onderwijsnummer-gegevens met CBS-informatie (bron: CBS) volgt:

- Ongeveer 24% van de vsv-ers in het VO komt uit een eenoudergezin, ten opzichte van 14% van de niet vsv-ers. Ook hebben vsv-ers vaker een eigen huishouden dan niet vsv-ers.
- Vsv-ers komen vergeleken met niet vsv-ers vaker uit een huishouden met geen of één verdiener. 8% van de vsv-ers komt uit een huishouden zonder verdiener, van de niet vsv-ers geldt dit voor 2%. 42% van de vsv-ers komt uit een huishouden met één verdiener, van de niet vsv-ers geldt dit voor 34%.

Figuur 3g: Soort huishouden

Figuur 3h: Soort verdiener (huishouden)

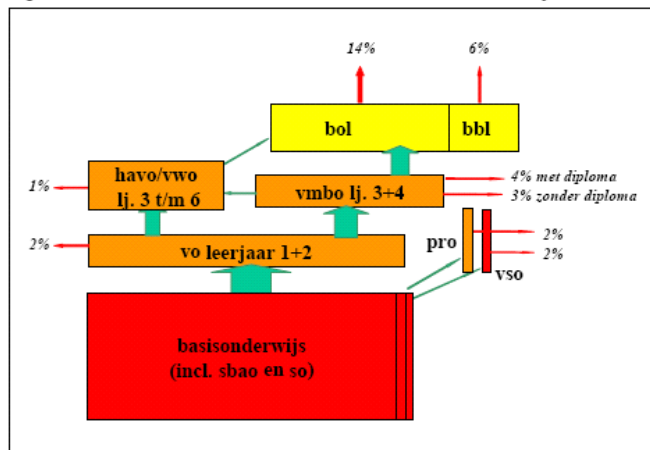
- 6,5 % van vsv-ers in het voortgezet onderwijs (VO) komt voor in het verdachten bestand van de politie¹, tegenover 1% van niet vsv-ers.
- Vsv-ers uit VMBO leerjaar 3 en leerjaar 4 zonder diploma komen relatief vaker voor in het verdachten bestand (respectievelijk 14% en 10%).

Figuur 3i: % vsv-ers en niet vsv-ers in verdachten bestand

Laatst gevolgd onderwijs

In het onderstaande stroomschema² is de uitstroom zonder startkwalificatie (schooljaar 2004/2005) gerelateerd aan de gemiddelde jaarlijkse instroom in het onderwijs. Het schema geeft aan welk deel van de leerlingen voortijdig het onderwijs verlaat en waar deze leerlingen uitvallen tijdens hun leerloopbaan. Ieder jaar beginnen er gemiddeld ongeveer 200.000 leerlingen aan het onderwijs: ieder procent in het schema staat dus voor circa 2.000 leerlingen. Het gaat om de nieuw gemelde voortijdig uitvallers in een schooljaar.

Figuur 4: Stroomschema nieuwe vsv-ers (bron: ON/Onderwijsmatrix)

Algemene conclusies:

In 2005 zat in Nederland 22 procent van de jongeren in de leeftijd van 15-22 jaar niet meer op school. Daarvan had bijna de helft geen startkwalificatie. 20% van de jongeren zonder startkwalificatie is dan ook werkloos. 11% van de jongeren met een startkwalificatie is werkloos.

Regio Rijn Gouwe steekt scherp af ten opzichte van regio's Amsterdam, Haaglanden en Utrecht wat betreft het aantal voortijdig schoolverlaters. In Rijn Gouwe is er sprake van een uitval percentage van 0-1,6%. Echter in de regio's Amsterdam, Haaglanden is er sprake van een zeer hoge uitval van meer dan 2,7% en in Utrecht is er een uitval percentage tussen de 2,2 en 2,7%.

Hoofdstuk 4. Arbeidsmarkt ontwikkelingen in de toekomst

4. 1. Provinciale ontwikkelingen

Om inzicht in de toekomstige ontwikkelingen op de arbeidsmarkt te krijgen heeft Provincie Zuid-Holland in 2006 het rapport "De arbeidsmarkt voor gekwalificeerd personeel in Zuid-Holland in 2012" laten opstellen. Mede op basis van dit rapport kunnen er uitspraken gedaan worden m.b.t. de aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt.

Uit dit rapport komen de volgende zaken wat betreft de behoefte aan gekwalificeerd personeel in 2012 naar voren:

- De beroepsbevolking neemt toe, maar de werkgelegenheid nog harder... dus de arbeidsmarkt in Zuid-Holland wordt krappere in 2012
- Er worden in 2012 tekorten voorspeld op MBO-4 en HBO niveau.
- Er zal een verschuiving plaatsvinden van vraag naar productiegerichte beroepen naar dienstverlenende beroepen
- Er zal een upgradering plaatsvinden binnen sectoren en beroepen.
- Er zal sprake zijn van een verdringing en aanzuigende werking.
- In de sector Chemische industrie (3% groei werkgelegenheid verwacht tot 2012) wordt een tekort verwacht aan procesoperators (MBO-3 en MBO-4) en HBO-ers met chemische opleiding
- In de sector Life Sciences (14% groei werkgelegenheid verwacht tot 2012) worden tekorten verwacht bij ervaren bio-informatici en schoolverlaters HBO- en MBO laboratoriumtechniek.
- In de sector Aerospace en composieten (18% groei werkgelegenheid verwacht tot 2012) zullen mogelijk tekorten op gebied van constructie (engineers op MBO- en HBO-niveau) en ontwerpers/architecten (designers op academisch niveau) ontstaan.
- In de sector Sensor- en nanotechnologie (9% groei werkgelegenheid verwacht tot 2012) tekorten bij MBO-ers werktuigbouwkunde.
- In de sector Glastuinbouw (7% daling werkgelegenheid verwacht tot 2012) is er te weinig instroom vanuit de "groene" opleidingen om in personeelsbehoefte te voorzien.
- Sector Onderwijs (11% groei werkgelegenheid verwacht tot 2012) heeft vooral binnen Voorgezet onderwijs grote tekorten aan personeel. Deze kunnen mogelijk ook in het primair onderwijs ontstaan. Den Haag en regio Rijn Gouwe zijn voor het ministerie "risicoregio's"
- Sector Zorg en Welzijn (14% groei werkgelegenheid verwacht tot 2012) zal vooral tekorten hebben in verpleeg- en verzorgingshuizen (MBO-3), in de thuiszorg, gehandicaptenzorg, kinderopvang en de jeugdzorg.
- In regio Rijn Gouwe is ongeveer 30% van de werkgelegenheid te vinden in de sectoren Onderwijs en Zorg & Welzijn.
- Een belangrijk aspect bij bovenstaande informatie is dat er al rekening gehouden is met beleidseffecten en toenemende arbeidsparticipatie. Er is weinig rek in verdere vergroting van de beroepsbevolking!
- Het is van belang om in te zetten op ophoging van het gemiddelde opleidingsniveau vooral onder de lager opgeleiden!

4. 2. Trends aan de vraagkant voor de doelgroep jongeren

Uit de Colo-barometer van 1 februari 2007 worden de volgende landelijke trends op de stage- en leerbanenmarkt waargenomen:

- De groei van de economie en de uitstroom door vergrijzing doet het aantal vacatures bij de bedrijven snel groeien. Daarmee groeit ook het aanbod van stage- en leerbanen, vooral voor de hogere niveaus.
- Door de toenemende behoefte van bedrijven aan leerlingen treedt er een verschuiving op van stages naar werkend leren (BOL- BBL). Dit is vooral het geval bij de technische opleidingen.
- Grote kans op zowel stageplaatsen als leerwerkbanen zijn er in alle technische opleidingen, in de handel, voedingsindustrie, horeca, plantenteelt, veehouderij en mobiliteit.
- Kansen voor leerbanen op de niveaus 1 en 2 zijn er vooral in de branches bouw, afbouw, (vers)afdelingen supermarkten, voedingsindustrie, textiel, horeca, vrachtauto- en tweewielerbranche, plantenteelt en veehouderij.
- In de productie, de bewerking, de verkoop, het bereiden en serveren van voedsel is, verspreid over de verschillende sectoren, veel kans op stage en werk.

- In de branches bouw en mobiliteit starten brancheorganisaties voorlichtingscampagnes om jongeren te informeren over de toekomstmogelijkheden in deze branches. Ook andere branches hebben plannen in die richting.
- Door technologische innovatie in veel branches groeit de behoefte aan niveau 3 opgeleide medewerkers.
- Door vergrijzing in de branches neemt de behoefte aan medewerkers op niveau 4 snel toe. De doorstroom van gediplomeerden op niveau 4 naar HBO neemt verder toe. Jongeren in opleiding op niveau 4 zijn zeer gewild op de arbeidsmarkt. Hier liggen voor jongeren de meeste kansen.
- De arbeidskansen voor de zorghulp (niveau 1) lopen terug, vooral in het noorden en het oosten van het land. Bij deze opleiding is het aantal deelnemers groter dan het aanbod van stage- en leerplaatsen.

Bijlagen

1. **Bevolking, beroepsbevolking en aantal niet-werkende werkzoekenden;
CWI kerngegevens dec. 2006**
2. **Kerngegevens; De arbeidsmarkt in Nederland, december 2006**
3. **Kerncijfers werkzoekenden Regio Rijn Gouwe**
 - a. **per geslacht**
 - b. **per leeftijd**
4. **Kerncijfers werkzoekenden Midden-Holland**
 - a. **per geslacht**
 - b. **per leeftijd**
5. **Kerncijfers werkzoekenden Rijnstreek**
 - a. **per geslacht**
 - b. **per leeftijd**
6. **Kerncijfers werkzoekenden Holland Rijnland**
 - a. **per geslacht**
 - b. **per leeftijd**
7. **Literatuur**

